

การเปิดรับข่าวสารด้านการเมือง ความรู้และทัศนคติ
ต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์
ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร

นางสาวพິงจิต แพทย์ศิลป์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-1105-2

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

POLITICAL INFORMATION EXPOSURE, KNOWLEDGE AND ATTITUDE
TOWARDS PUBLIC HEARING AMONG BANGKOK METROPOLIS RESIDENTS

Ms. PUANGCHIT PATSILPA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

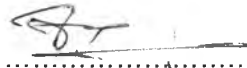
Academic Year 2000

ISBN 974-13-1105-2

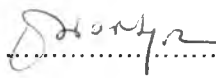
431632

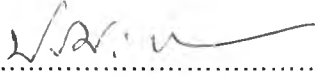
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปิดรับข่าวสารด้านการเมือง ความรู้และทัศนคติ
ต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์
ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวพິงจิต แพทย์ศิลป์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ สตะเวทิน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาดี บุญลือ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรมะ สตะเวทิน)

.....กรรมการ
(ดร.วิเชียร เกตุสิงห์)

พิจิต แพทย์ศิลป์: การเปิดรับข่าวสารด้านการเมือง ความรู้ และทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็น
 สาธารณะโดยวิธีประชาธิปไตยของประชาชนในกรุงเทพมหานคร (POLITICAL INFORMATION
 EXPOSURE, KNOWLEDGE AND ATTITUDE TOWARDS PUBLIC HEARING AMONG
 BANGKOK METROPOLIS RESIDENTS) อ.ที่ปรึกษา: รศ.ดร.ประมะ สตะเวทิน, 145 หน้า.
 ISBN 974-13-1105-2

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารด้านการเมือง ความรู้
 และทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาธิปไตยของประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดย
 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 484 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การ
 วิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ ANOVA
 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการวิจัย พบว่า

1. การเปิดรับข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อมวลชนไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็น
 สาธารณะโดยวิธีประชาธิปไตย การเปิดรับข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงลบกับ
 ความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาธิปไตย
2. การเปิดรับข่าวสารด้านการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธี
 ประชาธิปไตย
3. ความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการรับ
 ฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาธิปไตย
4. ผู้ที่มีเพศต่างกันมีการเปิดรับข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลแตกต่างกัน ผู้ที่มีอายุและ
 สถานภาพสมรสต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อมวลชนแตกต่างกัน แต่มีการเปิดรับข่าว
 สารด้านการเมืองจากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีการเปิดรับข่าว
 สารด้านการเมืองจากสื่อมวลชนไม่แตกต่างกัน แต่มีการเปิดรับข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อบุคคลแตกต่าง
 กัน
5. ผู้ที่มีอายุ การศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธี
 ประชาธิปไตยแตกต่างกัน แต่ผู้ที่มีเพศและสถานภาพสมรสต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความคิ
 ดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน
6. ผู้ที่มีเพศ อายุ การศึกษาและรายได้ต่างกัน มีทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชา
 ธิปไตยแตกต่างกัน แต่ผู้ที่มีสถานภาพสมรสและอาชีพต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการรับฟังความคิ
 ดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์..... ลายมือชื่อนิสิต..... พิจิต แพทย์ศิลป์.....
 สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา2543..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

PUANGCHIT PATSILPA : POLITICAL INFORMATION EXPOSURE, KNOWLEDGE AND
ATTITUDE TOWARDS PUBLIC HEARING AMONG BANGKOK METROPOLIS
RESIDENTS. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. PARAMA SATAWEDIN, Ph.D. 145 pp.
ISBN 974-13-1105-2

The purpose of this research was to examine the correlation among political information exposure, knowledge and attitude towards public hearing among Bangkok metropolis residents. Questionnaires were used to collect the data from a total of 484 samples. Frequency, percentage, mean, t-test, One - Way ANOVA and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient were employed for the analysis of the data. SPSS for Windows program was used for data processing.

The results were as follows:

1. Exposure to mass media did not correlate with the knowledge of public hearing. However, exposure to interpersonal media negatively correlated with knowledge of public hearing.
2. Exposure to mass and interpersonal media did not correlate with attitude towards public hearing.
3. Knowledge of public hearing correlated with attitude towards public hearing.
4. Residents different in sex were exposed to mass and interpersonal media differently. Those different in age and marital status were exposed to mass media differently but were exposed to interpersonal media indifferently. Residents different in education, occupation and income were exposed to interpersonal media differently but were exposed to mass media indifferently.
5. Residents different in age, education, occupation and income had different levels of knowledge of public hearing. However, no difference in knowledge of public hearing was found between residents different in sex and marital status.
6. Residents different in sex, age, education and income were different in attitude towards public hearing. However, no difference in attitude was found between those different in marital status and occupation.

Department...Public Relations.....

Field of Study...Development Communication....

Academic year2000.....

Student's Signature.....

Advisor's Signature.....

Co-advisor's Signature.....

Puangchit Patsilpa
Parama Satawedin

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของรองศาสตราจารย์ ดร.ประมะ
สตะเวทิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยกระตุ้นเตือน ให้แนวคิด และข้อเสนอแนะอันเป็น
ประโยชน์ ตลอดจนตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง รวมทั้งความสามารถของรองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ ผู้เป็น
ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ ที่ได้ให้คำปรึกษาเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลทาง
สถิติและให้เกียรติมาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอบพระคุณพ่อและแม่ที่เป็นทั้งแรงบันดาลใจและกำลังใจที่ยิ่งใหญ่ในการศึกษาตั้งแต่
เล็กจนโต ขอบคุณพี่เกิดและพี่กิตติ สำหรับความช่วยเหลือและความห่วงใยที่มีให้เสมอมา
ขอบคุณทุกๆ ท่านที่ไม่อาจเอ่ยนามได้ทั้งหมดสำหรับความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และที่ขาด
เสียมิได้ ขอบคุณเพื่อนๆ นิเทศศาสตร์พัฒนาการทุกคนที่เป็นกำลังใจซึ่งกันและกันและทำให้การ
เรียนตลอด 2 ปีนี้มีคุณค่าและมีความหมายยิ่งขึ้น

ท้ายสุดขอบคุณตัวเองสำหรับความอดทนและกำลังใจที่มีจนสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

พิงจิต แพทย์ศิลป์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
คำถามในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของสื่อมวลชน.....	18
ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้และทัศนคติ.....	23
สาระสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ	
โดยวิธีประชาพิจารณ์.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	ระเบียบวิธีวิจัย.....	46
	ประชากรในงานวิจัย.....	46
	กลุ่มตัวอย่าง.....	46
	การสุ่มตัวอย่าง.....	47
	ตัวแปรในการวิจัย.....	49
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
	การทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ.....	50
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
	เกณฑ์การให้คะแนน.....	51
	การประมวลผลข้อมูล.....	55
	การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและการนำเสนอข้อมูล.....	55
4	ผลการวิจัย.....	56
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา.....	57
	1. ข้อมูลลักษณะประชากร.....	57
	2. การเปิดรับข่าวสารด้านการเมือง.....	63
	3. ความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์.....	76
	4. ทศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์.....	78
	ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน.....	82
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	107
	สรุปผลการวิจัย.....	108
	อภิปรายผลการวิจัย.....	114
	ข้อเสนอแนะ.....	129

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	132
ภาคผนวก.....	135
ประวัติผู้เขียน.....	145

สารบัญญัตินำ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากร จำแนกตามเพศ.....	57
2	แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากร จำแนกตามอายุ.....	58
3	แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากร จำแนกตาม สถานภาพสมรส.....	59
4.	แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากร จำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	60
5.	แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากร จำแนกตามอาชีพ.....	61
6.	แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากร จำแนกตามรายได้เฉลี่ย บุคคล / เดือน.....	62
7.	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ย ของความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองผ่านสื่อสิ่งพิมพ์	63
8.	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองผ่านสื่อวิทยุ.....	64
9.	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองผ่านสื่อโทรทัศน์.....	65
10	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองผ่านสื่อบุคคล.....	67
11	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองผ่านสื่อสิ่งพิมพ์.....	68
12	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองผ่านสื่อวิทยุ.....	69
13	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองผ่านสื่อโทรทัศน์.....	71
14	แสดงจำนวน ร้อยละและค่าเฉลี่ยของระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองผ่านสื่อบุคคล.....	73
15	แสดงค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามประเภทสื่อ คือ สิ่งพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	แสดงค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง.....	75
17	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับการรับฟัง ความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	76
18	แสดงภาพรวมของความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	77
19	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับการรับฟัง ความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์.....	78
20	แสดงภาพรวมของทัศนคติเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	81
21	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองจากสื่อมวลชนกับความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์.....	82
22	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองจากสื่อบุคคลกับความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์.....	83
23	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองจากสื่อมวลชนกับทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์.....	84
24	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองจากสื่อบุคคลกับทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์.....	86
25	แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับทัศนคติ ต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์.....	87
26	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับ ข่าวสารด้านการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล จำแนกตามเพศ.....	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
27	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล จำแนกตามอายุ..... 89
28	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล จำแนกตามสถานภาพสมรส..... 90
29	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล จำแนกตามระดับการศึกษา..... 91
30	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล จำแนกตามอาชีพ..... 92
31	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับข่าวสาร ด้านการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยบุคคล / เดือน..... 94
32	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ จำแนกตามเพศ..... 95
33	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความ คิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ จำแนกตามอายุ..... 96
34	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความ คิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ จำแนกตามสถานภาพสมรส..... 97
35	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความ คิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ จำแนกตามระดับการศึกษา..... 98
36	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความ คิดเห็นสาธารณะโดยวิธีประชาพิจารณ์ จำแนกตามอาชีพ..... 99
37	แสดงผลทดสอบความแตกต่างของความรู้เกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชาพิจารณ์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยบุคคล / เดือน..... 100

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
38	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชานิยามณ์ จำแนกตามเพศ..... 101
39	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชานิยามณ์ จำแนกตามอายุ..... 102
40	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชานิยามณ์ จำแนกตามสถานภาพสมรส..... 103
41	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชานิยามณ์ จำแนกตามระดับการศึกษา..... 104
42	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชานิยามณ์ จำแนกตามอาชีพ..... 105
43	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติต่อการรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ โดยวิธีประชานิยามณ์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยบุคคล / เดือน..... 106